

Ünnepek

Lekció: Mt. 1.18-2.12

Textus: Jn. 1.1-14

2010. dec. 25. Karácsony

Gazdagrét

Isten határai

Karácsonykor gyakran határokat lépünk át. Megtörténik, hogy felülemelkedünk magunkon, önnön határainkon, korlátainkon. Milyen jó, amikor egy konfliktus határait sikerül átlépni, sikerül megbékélni valakivel. Milyen jó, amikor valakit felkeresünk, meglátogatunk, akitől régóta elválasztott a távolság... az elfoglaltság... a félreértés... a megbántódás. Milyen jó, ha sikerült a másikért tennünk, és valóságos szeretettel túllépni önzésünkön. Számosan ilyenkor Isten felé is átlépnek egy határt. Karácsony nyitogatja a határokat; és ezért vannak, akik ilyenkor átlépik a templom küszöbét. Lehet, hogy csak egy szeretünk kérésének engedve tesszük ezt (és ne érezd magad leleplezve, ez is jó!), de az is igaz, hogy vannak, akiknek a szívében is megnyílik valami Isten felé, akik belülről megközelítenek egy határt. Érezzük, jó dolgok ezek a határátlépések! Ugyanakkor azonban sokszor félelmetesek is. Mi lesz velünk, ha meglépjük? Gyakran csalódást élünk meg: átléptem önzésem határait, de erre nem kaptam hasonló választ. Vagy szerettem volna túlmenni a határainon, de nem sikerült. Mindent megpróbáltam, de kudarcot vallottam. Sőt, vannak, aki azt éljük meg Karácsonykor, hogy ilyenkor a legelszigeteltebbek. Vagy mert magányosak, vagy mert a „szeretet ünnepe” még jobban kidomborítja azt, hogy mennyire nem a szeretet határok nélküliségében élünk. Ebben az esetben nem hogy eltűnnek a határok, hanem azt éljük meg, hogy csak növekednek a falak.

Hogyan is vagyunk a határokkal? Az élet telve van velük. Akadályok, korlátok, falak – minden téren. Erkölcsi, anyagi, kapcsolati, ideológiai. Sokat topogunk körülöttük. Nézzük jobbról, nézzük balról... előlről, hátulról... Miért vannak itt ezek a sorompók? Honnan vannak itt ezek a korlátok? Ha arra vannak, hogy átmásszunk rajtuk, rendben. De ha azért vannak itt, hogy valamitől elválasszanak – felejtjük el. Nem szeretjük a határokat. Alapvetően nem keltenek bennünk jó érzéseket. Zsigerileg ellenszenvesek. Akadályoznak, elveszik szabadságunkat. Ezért éljük meg sikerként, ha átléptünk egy-egy határt, és kudarcként vagy frusztrációként, ha ez nem sikerült. Ma Isten határaitól kívánok szólni. Sőt, nem csak szólni, hanem az az imádságom, hogy találkozásunk legyen a határok Istenével. Találkozásunk - először, másodsor, majd harmadszor... Isten határai először, másodsor, harmadszor. Mit is jelent ez?

I. Isten határai először: nem szeretjük azokat

Olyan világban élünk, amely a határok lebontásában az élen jár. Egyik jelképe lett a leomló berlini fal. Másik a határok nélküli Európa. Harmadik – a multinacionális vállalatokat szimbolizáló – McDonalds. De folytathatnánk a sort a technológiai fejlesztésekkel: internet, böngésző, mobiltelefon, chat, skype... Nincsenek határok, semmi nem választ el másoktól. A világ – legalábbis, ami és aki számít benne – nem határok által övezett nemzetek összessége, hanem globális falu. Vagy bent vagy, „fent

vagy”, vagy véglegesen kimaradtál, lemaradtál. A kulcsszó a kapcsolódás, a személyesen testreszabott, a mobil, az állandó elérhetőség. (Ha vidékre mész, az első, hogy van-e térerő. Ha nincs, olyan, mintha meztelenek lennének...) Ha online éljük az életünk – megszűnnek a határok. Azután ahogy összehozta a világ egy globális faluvá, úgy ismertük meg, hogy milyen sokféle módon lehet élni és milyen sokféle módon lehet hinni. Körbehatárolhatja-e bárki a kérdést, hogy hogyan élünk? Mindenki másképpen gondolja, és ez jól is van így; mindenkinek magának kell kialakítania a saját életstílusát. És van-e, lehet-e határa annak, hogy mit higgyünk? Hiszen annyi féle hit, vallás van körülöttünk; ki az, aki meghúzhatná a határt, hogy melyik igaz és melyik nem? Az egyetlen határ te magad vagy, halljuk, semmit se tégy külső tekintély kedvéért; minden legyen a te személyes, benső meggyőződésedből. Élj úgy, ahogy neked jó, és hidd azt, ami neked működik, és soha, semmilyen módon ne akard ráerőltetni a magad meggyőződését valaki másra. Tudnod kell, hogy mindenkinek saját útja van; a legnagyobb érték a tolerancia, a nyitottság.

Mit akar Isten az ő határaival egy ilyen módon határtalanná váló világban? Hogyan viszonyuljunk mi a határok Istenéhez és Isten határaihoz, amikor mindez olyan idegennek, idejétmúltnak, merevnek tűnik? Hiszen Bibliával a kezünkben nem tagadhatjuk, hogy az az Isten, aki a Szentírásban kijelenti magát, határokat szab. Amint arról esett szó, határokat szab mindjárt a „kezdetben”. A teremtés története nemcsak annyi, hogy legyen, buzogjon, forrjon az élet úgy ahogy akar. Nem, hiszen a káoszban Isten világosságot szól, és a világosságot elválasztja a sötétségtől. Meghatározza a nap, a hold, a csillagok seregének járását, elválasztja egymástól a nappalt és az éjszakát, határt szab a vizeknek és létrehozta a szárazföldet, megkülönbözteti egymástól a növényeket, a különböző állatokat, az embert. Határt szab, amikor férfit és nőt formál, különbséget tesz, amikor egy napot megáld és megszentel, és korlátot állít, amikor azt mondja, egy fáról nem ehettek. És a mai világ ezt nem szereti. Küszködik vele, mert nem tagadhatja, hogy ez ember cselekvése következtében felborult a rend, és egyre inkább tartunk attól, hogy mi lesz, ha eltűnnek a határok... ha megemelkedik a tengerszint, ha tovább melegszik a légkör, ha pusztító viharok, áradások vagy éppen aszályok törnek ránk. De a határokat még mindig nem szeretjük.

Különösen nem azt, hogy Isten arra nézve is határokat szabott, hogy hogyan élünk és mit higgyünk. Törvényt adott. Útmutatást, parancsolatot, rendelkezést – a tízparancsolatot. Határ határ hátán a mai embernek. Csak egyetlen Isten? Csak egyetlen társ – és kizárólag a házastárs? Egy nap, ami egészen más? Ne kívánd a másét? Ne lopj? Ne ölj – ne legyen benned gyűlölet sem? Ne, ne, ne...? Isten határai. Még ha van, amivel egyet is értünk, miért ilyen határokkal terhes ez az Isten? Hát nem éppen szabadságot vágyunk végre benne? Hát nem ő az, aki bizonyosan nagyobb, mint a mi korlátozott elképzelésünk arról, hogyan kell őt szeretni, tisztelni, és hogyan kell neki kedvesen élni?

Nem szeretjük a határokat, Isten határait sem. Ezért megmagyarázzuk, és így lesz a világosságból sötétség, a sötétségből világosság, az igazból hamis, a hamisból igaz. Az életet halálnak mondjuk, a halál választását pedig életnek és szabadságnak állítjuk be. A férfit nőnek, és a nőt férfinak – ha nekünk éppen úgy tetszik. A lopás élelmesség, a kizárólagos házasság elavult, meghaladott intézmény. Lehet, hogy azt mondod, ez nem te vagy, de hadd szorongassalak egy kicsit a találkozás felé: biztos,

hogyan van olyan terület az életedben, ahol te is leráznád/lerázod Isten határait. Ahol megmagyarázod, vagy elhallgatod, figyelmen kívül hagyod, és megtaposod. Nézz szembe, állj elé ennek a Teremtő és útmutató Istennek! Találkozz azzal, aki – hiába a relativista korszellem, a politikai korrektség feltétel nélküli parancsa, önmagunk felmentésének ezer és ezer kifinomult technikája – minden szégyen és magyarázkodás nélkül ma is azt mondja, én vagyok az Úr, a teremtő, az alkotó, a szabadító; nincs más Isten rajtam kívül.

II. Isten határai másodszor: az Ige testté lett

Mindaz, amit eddig mondtam, igaz, de nem a teljes igazság. Nézzünk rá Isten hatáira másodszor is, egy másik szemszögből! János evangélista könyvének bevezetőjében, az ún. prológban így ír Istenről: *„Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige. ... Minden általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami létrejött.”* Az Ige, az isteni szó és tett, aki öröktől fogva van, aki ott van a teremtéskor, amikor Isten az Ige által teremt, elválasztja a világosságot a sötétségtől. Az Ige, amely megszólal és kötőablakba íratik, az isteni szó, a törvény, ami Isten életét és szeretetét volt hivatott hozni az embernek. Ez az isteni Ige, Isten maga, akiről ezt vallja János: *„Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét...”* A határok Istene Isten határai között! Mert lehet, hogy ma nehéz bevenni a gondolatot, hogy az abszolút létező, Isten határokat húz, de azt állítani, hogy Isten ezeknek a határoknak alávetette volna magát, képtelenség és lehetetlenség. Pedig János evangélista nem kevesebbet állít akkor, amikor a Názáreti Jézusra néz: Az Ige, Isten maga testté lett. Nézzük, melyek Isten határai, korlátai, amelyekkel önmagát korlátozta!

„Az Ige testté lett, közöttünk lakott.” – *Teremtőmény* lett. Isten korlátozza magát: belép az általa teremtett világba, egy lesz a teremtőmények közül. Megszületik emberként, kiszolgáltatott csecsemő, aki anyja gondoskodására szorul, felnövekszik, él, tanul, dolgozik, tanul, ennie és innia kell, elfárad, haragszik, gyászol, örvendez... Térhez és időhöz kötött, kitéve az időjárásnak, az elemeknek, a víznek, a szélnek. Az Ige, aki által minden lett, és nélküle semmi sem lett, egyszer csak alárendeli magát mindazon erőknél, a teremtett világ erőinek, amit önmaga alkotott. Nem szükségéből, nem kényszerből, hanem egészen más okból. Isten, aki határokat húz, önmagát korlátozta Jézusban.

Hasonlóan alárendelte magát saját törvényeinek. *A törvénynek alárendelt lett.* Jézus megtartja a Tórát, minden részletét Istentől valónak és el nem múlónak tartja. Körülmetélték őt nyolc nap után, bemutatták a templomban, tisztelte apját és anyját, megtartotta a szombatnapot, Atyját imádta egyedül, és mindenben betöltötte Isten törvényét. Nem lépett a törvény felé vagy mellé, mondván, ő Isten Fia, ő a testté lett Ige, ő sokkal nagyobb, mint a leírt szó – pedig így volt. Az egész Írás róla tesz bizonyosságot, és ő mégis alárendelte magát ennek az Írásnak. Isten, a testté lett Ige nem húzta ki magát a törvény követelése alól.

De még ennél is sokkal messzebb ment önmaga korlátozásában. *A kivetett, elutasított, keresztre feszített lett.* János ezt írja róla: *„Ő jött el a világba ... A világban volt, és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt: saját világába jött, és az övéi*

nem fogadták be.” Ezek a sorok az elmondhatatlanra mutatnak rá. Isten, a testté lett Ige, odaadta magát arra a kereszten arra, hogy korlátozzák a szabadságát, hogy megfosszák méltóságától és igazságától, hogy megfosszák egészségétől és fiatalságától, hogy megfosszák mindentől, aki és ami, hogy megfosszák az élettől. Isten határai... Amikor nem pusztán az általa alkotott teremtettségnek és az általa kimondott törvénynek, de még az általa kimondott ítéletnek és kárhozatnak is alárendeli magát.

Isten határai – határátlépések sorozata, amelyek során önmaga szab határokat önmagának, amely a végsőig megy: a halálig, a pusztulásig. Isteni határátlépés a mennyből a földre, a lelki valóságból az anyagiba, a teremtőiből a teremtményibe, az igazságból a kegyelembe, az életből a halálba. *Szabad-e a testté lett Ige, Jézus, e határok között? Aki ismeri, látja őt, csak azt válaszolhatja, igen, szabad.* Ellentmondanak-e a határok a szabadságnak? Ha Jézusra nézünk, azt kell mondanunk, nem. Miért? Mert a szabadság a szeretetben van, és nem a függetlenségben és az öntörvényűségben. Mert a határok Istene a szeretet Istene. Mert Isten határai a szeretet és élet határai. Mert az öntörvényűség, a függetlenség, a teljes magunkra maradás – azaz a korlát és határ nélküiség – nem más, mint a pokol. Az élet, a szeretet pedig nem más, mint az, ahogy Isten odaadja magát nekünk, értünk, hogy bennünket Jézusban magához öleljen, és szeretetében szabaddá tegyen. Mert amíg a határtalan szabadság felszámolja az életet, a minden határokkal teli szeretet létesíti azt. Ezért jöjjetek, és találkozzunk Isten határaival harmadszor is!

III. Isten határai harmadszor: nálad, előtted és benned

Hol a határ? – tegyük fel a kérdést újra! Ha a testté lett Igében, Jézusban Isten határtalan – hiszen minden határt áthidaló – szeretete jelent meg, akkor a határ, most már, nálad, előtted ill. benned van. Akkor azzal találkozol, aki „*saját világába jött, és az övéi nem fogadták be*”, de akiről azt is megtudjuk, hogy „*akik pedig befogadták, azokat felhatalmazta arra, hogy Isten gyermekeivé legyenek.*” A határ azok között van, mondja a határtalan szeretet Istene, akik befogadják ill. nem fogadják be őt.

Az a világ, amely nem fogadja be alkotóját, saját lététől idegenedik el. Szert tehet függetlenségre, tudásra, ismeretre, és közben ezzel felszámolja magát. A következő történet, egy ősi indiai mese, amit Henry Nouwen, lelkeségi író ad elő, nagyon jól mutatja be korunk elveszettségét (korábban már elmondtam a történetet, de a jó és igaz történeteket nem elég egyszer hallani!):

„Egy király négy fia azon tanakodott, milyen mesterséget válasszon magának. 'Járjuk be a földet, és tanuljunk meg egy különleges tudományt' – egyeztek meg egymás között. Így szólt döntésük, s miután megállapodtak következő találkozásuk helyszínében, a négy testvér nekiindult a szélrőzsa négy különböző irányába.

Telt-múlt az idő, s a testvérek újra összehatalákoztak a kitűzött helyen, és megkérdezték egymástól, ki mit tanult. 'Én elsajátítottam egy tudományt – szólt az első, amelynek segítségével, ha csak egy csontom is van egy teremtményből, azonnal a húsát is rá tudom varázsolni.' A második folytatta: 'Én pedig bőrt és szőrt tudok növeszteni rá, ha hús van a csontjain.' 'Én képes vagyok megteremteni a végtagjait, ha már rajta a hús, a bőr és a szőr.' – tette hozzá a harmadik. 'Én pedig tudom, hogyan leheljek belé életet, ha megvannak a végtagjai' – fejezte be a negyedik.

Ezzel a négy testvér bement az őserdőbe egy darab csontért, hogy bemutathassák tudományukat. A sors úgy akarta, hogy egy oroszán csontjára találjanak rá, ám ők, mit sem tudván erről, felvették a földről. Az első húst tett rá, a második bőrt és szőrt növesztett rá, a harmadik megfelelő végtagokat illesztett hozzá, a negyedik pedig életre keltette az oroszánt. Dús sörényét megrázva felkelt a vérengző vadállat, s félelmetes szájával, éles fogaival és kegyetlen állkapcsával rávetette magát a teremtőire. Mindegyiküket felfalta, majd elégedetten eltűnt a dzsungelben.” (Henry Nouwen, A sebzett gyógyító. Ursus Libris, Budapest, 2006. 18-19.)

Ez a történet a mi történetünk. Globálisan, mind gazdasági, mind ökológiai értelemben, de ugyanakkor személyesen, egyénileg is. Aki nem fogadja be az Igét, Jézust, mert félti szabadságát, félti önmagát a határoktól, felemésztí léte alapját, felemésztí önmagát. Ezzel szemben János elénk ad egy másik lehetőséget: befogadni Jézust. Befogadni őt, és ezáltal belépni az istengyermekség szeretetapasztalatába és szabadságába. Felhatalmazást nyerni arra, hogy az Atya szeretett gyermekeként éljünk. Ebben a szeretetkapcsolatban örömmel korlátozhatjuk magunkat, miközben a legteljesebb szabadságban élünk.

Hol vannak Isten határai? Itt, előtted, sőt, benned. Mert az egyetlen egy igazán döntő határ az, hogy benned él-e határtalan szeretet Istene, a teremtő, a törvényadó, az önmagát korlátozó, a megfeszített Isten, vagy pedig nélküle, csak magadra utaltan létezel? Isten határai nem a kozmoszban vannak – Isten határai nálad, előtted, benned vannak. És akár sikerként, akár kudarcként élted meg a karácsonyi határátlépéseket, most tedd meg a nagy határátlépést: Uram, jöjj az életembe, és én teljes szívvel követlek téged. ÁMEN!